

Maand van Bromet

Deze maand zijn er veel, héél veel documentaires van **Frans Bromet** te zien. Over waarom we zouden moeten kijken. *Door Carel Helder*

HIJ HEEFT GOED NIEUWS, Frans Bromet. Want na het vertrek van VPRO-hoofdredacteur Daniëlle Lunenburg, die het niet op hem begrepen had, lijkt zijn comeback aanstaande bij de omroep waarvoor hij veelgeprezen programma's als *Buren* maakte. Stilgezeten heeft hij in de tussentijd niet, want alleen al in januari zijn er onwaarschijnlijk veel producties bij verschillende andere publieke omroepen te zien, waaronder al dan niet herhaalde afleveringen van *Late liefde*, *Van goede wil*, de docusoap *Alles te koop*, *Het water komt* en dan nog drie films.

Zo wordt eindelijk (door de Humanistische Omroep) *Een steuntje in de rug* uitgezonden, een documentaire die vanwege tot somberheid stemmende Hilversumse protocollen een paar jaar op de plank heeft gelegen. Een week later, bij dezelfde omroep, volgt *Liefdewerk oud papier*, over een ontwikkelingsproject in Roemenië, waar huisartsen van Nederlandse psychotherapeuten les krijgen in — onder Ceausescu verboden — psychische behandeling van patiënten.

Ook *Een steuntje in de rug* overigens gaat over een ontwikkelingsproject. In deze documentaire volgt hij onder meer leden van de de hulporganisatie Hivos, die arme Indiase katoenboeren ervan probeert te overtuigen van chemische op biologische bestrijdingsmiddelen over te gaan. Bromet, op het vliegtuig gestapt in de rotsvaste overtuiging dat ontwikkelingshulp mensen van de regen in de drup doet belanden, ziet die stelling al filmend ondergraven worden.

DE DERDE FILM IS ER een in twee delen, waarvan vanavond het eerste deel en volgende week maandag het slot te zien is: *Kerk te koop*, in het kader van '2008, jaar van het religieuze erfgoed'. Aanleiding is de leegloop van de kerken en de daarmee

gepaard gaande fusie op 1 mei 2004 van de Nederlands Hervormde, de Gereformeerde en de Evangelisch-Lutherse kerk tot de Protestantse Kerk Nederland (PKN), waardoor veel kerkgebouwen overbodig zijn geworden.

Volgens schattingen van de Task Force Toekomst Kerkgebouwen wordt in de komende jaren een derde van de 2300 kerken van de PKN verkocht of gesloopt, waardoor bij de NCRV het idee ontstond om Bromet een van die processen te laten volgen. De filmmaker, zelf van atheïstische origine, vond 'het gedoe met de protestantse kerk een heel mooi Nederlands

Frans Bromet

onderwerp' en wilde het graag eens gadeslaan. Hij ging ervoor naar het Noord-Hollandse Weesp, waar twee kerken tegelijk in de openbare verkoop zouden gaan: het gereformeerde kerkcentrum Hogewey en de monumentale — uiteraard lutherse — Maarten Lutherkerk. Dat ten faveure van de (voorheen hervormde) Grote of Laurenskerk, waar nu gemeenschappelijke diensten worden gehouden. Vooral de Lutheranen, van wie velen in de Lutherkerk gedoopt en getrouwd zijn, danwel er naaste familieleden de laatste eer bewezen hebben, bleken er moeite mee te hebben hun kerk tot meubelhal of restaurant te zien verworpen. Ze vormden de Stichting Behoud Maarten Lutherkerk, om zo, met opgehaalde gelden, mee te kunnen bieden en hun kerk te behouden.

BROMET HAD DIRECT vertrouwen in het gegeven. 'Als je mensen over langere tijd volgt,' was zijn ervaring, 'gebeurt er altijd van alles'. Om op voorhand niet te veel weg te geven, aan de filmmaker zelf de vraag gesteld waarom we moeten kijken. Bromet: 'Omdat het een heel herkenbaar verhaal is over mensen die wordt afgenomen wat ze dierbaar is. Het overstijgt het kerkelijke, het gaat over menselijk drama in het algemeen. Het is ook niet gefaket, er is niets gereconstrueerd, het heeft zich allemaal afgespeeld zoals het op de film te zien is. Er zijn niet van tevoren doelstellingen geformuleerd en zo, dat soort onzin is het niet. Het is een uit het leven gegrepen verhaal over twee kerken.'

Ondanks zijn opvallende aanwezigheid op het scherm deze maand, blijkt de vraag wat later dit jaar te verwachten valt lastiger te beantwoorden. 'Het is moeilijk om een programmavoorstel gerealiseerd te krijgen. Ik heb recent bij de vpro een plan ingediend en daar waren ze enthousiast, maar voordat ze het doen, moeten ze de netmanager inschakelen. En als de netmanager nee zegt, is het einde verhaal. Eén man beslist, zo is het nu. Net als in landen met dictaturen. Achter de beweegredenen kom je niet. Ik heb wel eens gevraagd hoe het zit, maar dan zegt-ie: "Ik praat niet met buitenproducenten." Maar ik blijf voorstellen indienen. Ik heb paar heel leuke, mooie plannen.' ■

« *Het is een heel herkenbaar verhaal over mensen die wordt afgenomen wat ze dierbaar is* »